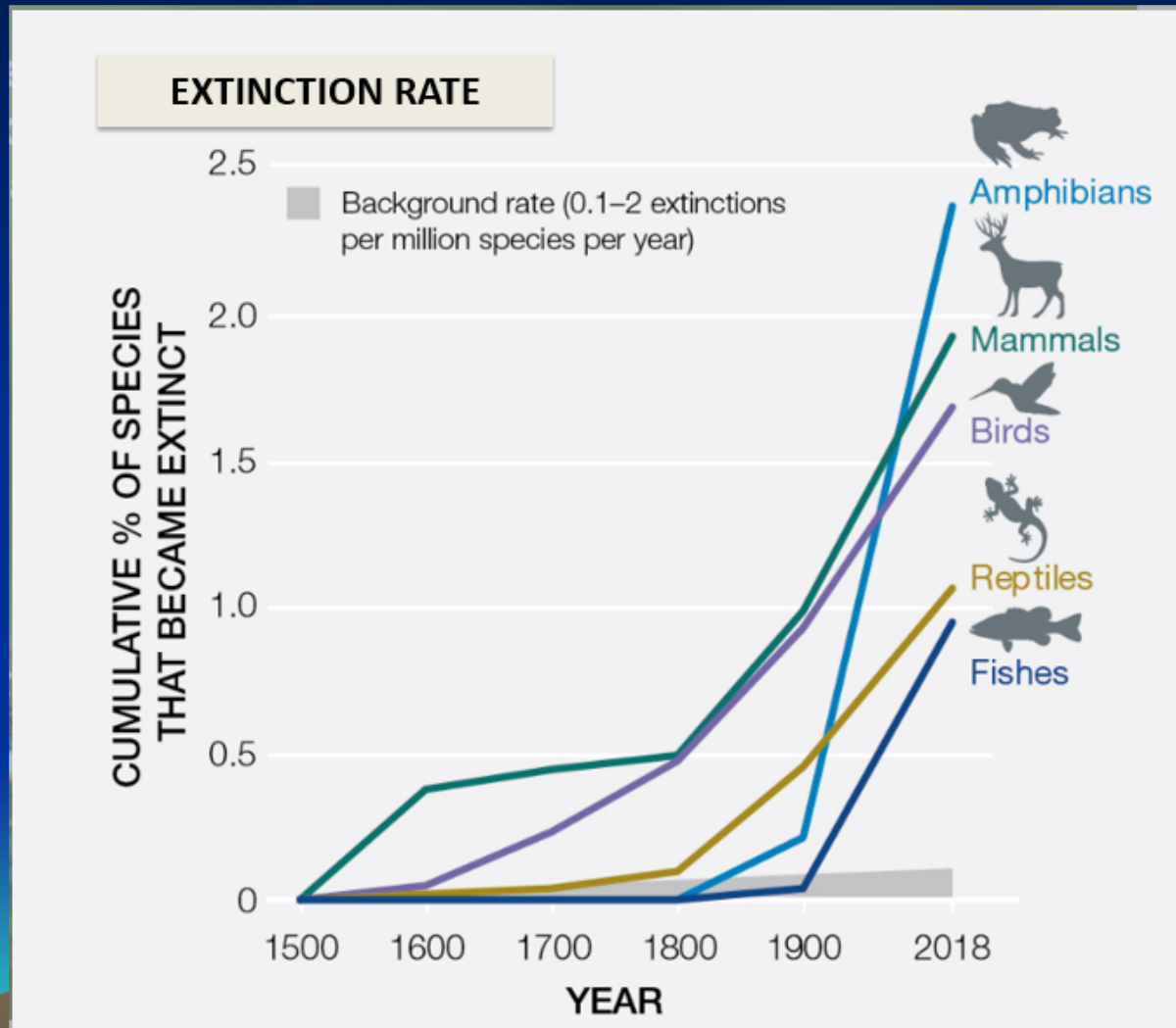

OCHRANA PŘÍRODY V MEZINÁRODNÍMA UNIJNÍM KONTEXTU

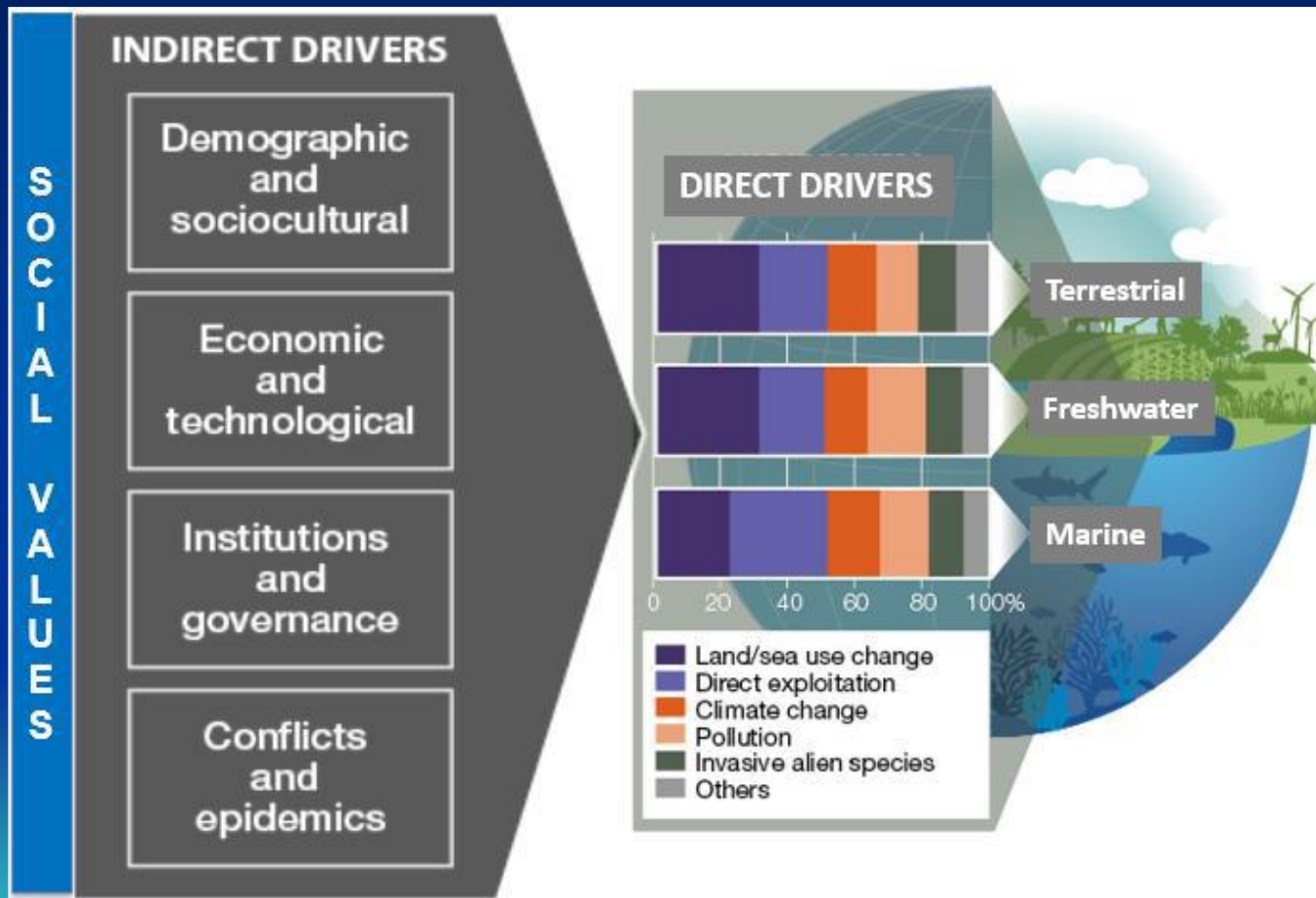
Ilona Jančářová

GLOBAL BIODIVERSITY CRISIS

GLOBALNÍ KRIZE BIODIVERZITY

Přístupy k ochraně přírody:

- Chráněné oblasti
- Zvláště chráněné druhy
- Ochrana ekosystémů podporujících biodiverzitu

SMLOUVY NA OCHRANU PŘÍRODY

- Smlouvy, které jsou potenciálně použitelné na všechny druhy a všechna sídliště na planetě
- Smlouvy, které jsou použitelné na všechny druhy a všechna sídliště v určité oblasti
- Smlouvy, které jsou použitelné na regionální nebo globální úrovni, jejichž cílem je zachování speciálního druhu nebo speciálního typu sídliště

ÚMLUVA O MOKŘADECH S MEZINÁRODNÍ DŮLEŽITOSTÍ ZEJMÉNA JAKO SÍDLIŠTĚ VODNÍHO PTACTVA 1971 RAMSAR

Cíl:

- zachování rozšíření mokřadů

Závazky:

- určení alespoň jednoho mokřadu vhodného k zahrnutí na Seznam mokřadů s mezinárodní důležitostí
- rušení mokřadů na seznamu uvedených je povoleno jen v případě naléhavého národního zájmu a musí být kompenzováno zřízením jiné rezervace
- podporovat rozumné využití mokřadů již při územním plánování

Nástroje:

- Fond pro zachování mokřadů
- Seznam mokřadů s mezinárodní důležitostí

ÚMLUVA O OCHRANĚ KULTURNÍHO A PŘÍRODNÍHO DĚDICTVÍ LIDSTVA PAŘÍŽ 1972

Cíle:

- ochrana kulturního i přírodního dědictví

Nástroje:

- Výbor pro světové dědictví
- Seznam světového dědictví
- Seznam světového dědictví v ohrožení
- Fond světového dědictví

Závazky:

- vzájemná spolupráce
- nečinit žádná opatření, která by mohla poškodit dědictví na území jiných států

ÚMLUVA O MEZINÁRODNÍM OBCHODU S OHROŽENÝMI DRUHY VOLNĚ ŽIJÍCÍCH ZVÍŘAT A ROSTLIN (CITES) WASHINGTON 1973

Cíl: - chránit ohrožené druhy zvířat a rostlin regulací obchodování s nimi

Exemplář - jakýkoliv živočich nebo rostlina uvedený na seznamu v příloze, živý nebo mrtvý a jakákoliv snadno rozpoznatelná část

ÚMLUVA O MEZINÁRODNÍM OBCHODU S OHROŽENÝMI DRUHY VOLNĚ ŽIJÍCÍCH ZVÍŘAT A ROSTLIN (CITES) WASHINGTON 1973

- Příloha I-
- obchodování je zakázáno (výjimky k nekomerčním účelům)
  - povolení k dovozu i k vývozu exemplářů
- Příloha II
- druhy, které nejsou bezprostředně ohroženy vyhubením, ale mohlo by se tak stát, kdyby obchod s nimi nebyl regulován
  - druhy jsou předmětem přísných regulací
  - komerční obchodování je povoleno, pokud neohrozí populaci daného druhu a pokud exemplář nebyl získán v rozporu s právem státu vývozu
  - pouze povolení k dovozu
- Příloha III
- všechny druhy, které strana vymezí, že jsou předmětem regulace v rámci její jurisdikce
-

ÚMLUVA O ZACHOVÁNÍ EVROPSKÝCH SÍDLIŠŤ VOLNĚ ŽIJÍCÍCH DRUHŮ (BERNE 1979)

3 cíle:

1. zachovat volně rostoucí rostliny a živočichy a jejich sídliště
2. podporovat spolupráci mezi státy
3. zvláštní pozornost věnovat ohroženým a zranitelným druhům

Appendix I	- přísně chráněné druhy rostlin
Appendix II	- přísně chráněné druhy živočichů
Appendix III	- druhy, jejichž využití musí být regulováno, aby se jejich populace nestala ohroženou
Appendix IV	- zakázané metody lovu a zabíjení

ÚMLUVA O ZACHOVÁNÍ STĚHOVAVÝCH DRUHŮ VOLNĚ ŽIJÍCÍCH ŽIVOČICHŮ (BONN 1979)

Cíl: - ochrana a efektivní management
stěhovavých druhů

Příloha I - ohrožené druhy (povinnost zachovávat a
obnovovat sídliště, minimalizovat nepříznivé
důsledky aktivit, které brání migraci,
vyloučit faktory, které ohrožují stěhovavé
druhy

Příloha II - stěhovavé druhy, které mají nepříznivý
konzervační statut (mezinárodní dohody)

ÚMLUVA O BIOLOGICKÉ ROZMANITOSTI RIO DE JANEIRO 1992

Cíl:

- všestranná ochrana biologické diversity
- udržitelné využívání jejích složek
- spravedlivé a rovnoprávné sdílení užitků z genetických zdrojů
- adekvátní přístup ke genetickým zdrojům
- odpovídající transfer technologií
- odpovídající financování

PROTOCOL ON ACCESS AND SHARING OF BENEFITS FROM GENETICAL RESOURCES (NAGOYA 2010)

ÚMLUVA O BIOLOGICKÉ ROZMANITOSTI RIO DE JANEIRO 1992

Závazky:

- rozvinout národní strategie, plány a programy pro zachování a udržitelné využívání biodiversity
- vytvořit systém chráněných území
- ochrana sídlišť
- omezit rizika spojená s využíváním a uvolňováním GMO

PROTOCOL O BIOLOGICKÉ BEZPEČNOSTI (MONTREAL 2000)

Fifteenth meeting of the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity (Viz <https://www.cbd.int/convention/>)

11 - 24 October 2021 - Kunming, China

nová globální rámcová úmluva o biodiverzitě

OCHRANA BIODIVERZITY A EU

NATURA 2000

- Směrnice EP a Rady č. 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků
- Směrnice Rady č. 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
- Natura 2000 je celistvá evropská soustava území se stanoveným stupněm ochrany, která umožňuje zachovat
  - **typy evropských stanovišť a**
  - **stanoviště evropsky významných druhů**v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany nebo popřípadě umožní tento stav obnovit.
- Na území České republiky je Natura 2000 tvořena vymezenými **ptačími oblastmi** a vyhlášenými **evropsky významnými lokalitami**.

BIODIVERZITA EU je v krizi ....

- 1 milión druhů živočichů a rostlin ohroženo vyhynutím
- 85% mokřadních ploch ztraceno
- 32 miliónů ha původních či obnovených lesů ztraceno mezi lety 2010-2015
- přibližně polovina korálového pokryvu na korálových útesech je ztracena

- State of Nature in the EU - viz:
  - https://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/natura2000nl_en.htm
  - č. 49/2020

- Biodiversity strategy for 2030

STRATEGIE NA OCHRANU BIODIVERZITY 2030

- Součásti strategie:

Ochrana
přírody

Umožnit
transformativní
změny

Obnova
přírody

EU za ambiciózní
globální závazky

Co nás čeká ....

TURN AT LEAST **30%** OF EU'S LAND AND **30%** OF SEAS INTO EFFECTIVELY MANAGED AND COHERENT PROTECTED AREAS

RESTORE **DEGRADED ECOSYSTEMS** AND STOP ANY FURTHER DAMAGE TO NATURE

RESTORE AT LEAST **25 000 KM** OF THE EU'S RIVERS TO BE FREE-FLOWING

REDUCE THE USE AND RISK OF PESTICIDES BY AT LEAST **50%**

TACKLE **BYCATCH** AND SEABED DAMAGE

REVERSE THE DECLINE OF **POLLINATORS**

ESTABLISH BIODIVERSITY-RICH LANDSCAPE FEATURES ON AT LEAST **10%** OF FARMLAND

MANAGE **25%** OF AGRICULTURAL LAND UNDER ORGANIC FARMING, AND PROMOTE THE UPTAKE OF AGRO-ECOLOGICAL PRACTICES

PLANT OVER **3 BILLION** DIVERSE, BIODIVERSITY RICH TREES.

EUROPEAN GREEN DEAL

**CLIMATE PACT
AND CLIMATE
LAW**

INVESTING IN
SMARTER, MORE
SUSTAINABLE
TRANSPORT

PROMOTING
CLEAN
ENERGY

STRIVING
FOR GREENER
INDUSTRY

**PROTECTING
NATURE**

European Green Deal

ELIMINATING
POLLUTION

FROM FARM
TO FORK

ENSURING
A JUST
TRANSITION
FOR ALL

LEADING THE
GREEN CHANGE
GLOBALLY

FINANCING
GREEN
PROJECTS

MAKING
HOMES ENERGY
EFFICIENT

SOUČASNÉ PROBLÉMY V ČR

O stavu přírody v ČR viz Zpráva o stavu životního prostředí 2019, str. 30-45 a 64-69

https://www.mzp.cz/cz/zpravy_o_stavu_zivotniho_prostredi_publicace

